

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет математики та інформатики
Кафедра математики та інформатики і методики навчання

«Затверджую»

Проректор з

науково-педагогічної роботи

С.С. Данковський

«06» вересня 2022р

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ
для здобувачів вищої освіти**

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація: 014.04 Середня освіта (Математика)

Освітня програма: Середня освіта (математика, інформатика)

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Програма схвалена
на засіданні кафедри математики та
інформатики і методики навчання
Протокол № 14 від 28 серпня 2022 р.

Програма схвалена
Вченою Радою факультету
математики та інформатики.
Протокол № 12 від 23 серпня 2022 р.

Івано-Франківськ

ЗМІСТ

	2
1 Загальна характеристика практики	3
2 Мета, завдання та зміст практики	4
3 Контроль та оцінювання	7
4 Інформаційні ресурси	11

1 Загальна характеристика практики

Робоча програма навчальної (педагогічної) практики розроблена на основі Наскрісної програми практик у відповідності до Наказу МОН №93 від 08.04.93 Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України та Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол №9 від 5 листопада 2019 р.).

Новітні орієнтири реформування школи згідно з концепцією «Нова українська школа» потребують підготовки фахівців, які відповідають викликам суспільства знань, здатних до неперервного інтелектуального, культурного і духовного розвитку впродовж життя шляхом формальної і неформальної освіти, орієнтовані на збереження, примноження та передачу гуманістичних суспільних цінностей, засвоєння нових професійних ролей і функцій, адаптовані до умов швидко змінюваного суспільства.

Навчальна (педагогічна) практика є частиною неперервної педагогічної практики як програми професійного становлення майбутнього педагога, яка передбачає формування активної професійно-педагогічної позиції майбутнього вчителя, забезпечення гармонійного розвитку його особистості, формування базових компетентностей як запоруки ефективності професійної діяльності. Ця практика є “своєрідною школою” навчання майбутніх учителів професійно мислити, діяти у різноманітних ситуаціях, формувати, організувати та керувати дитячим колективом. Під час практики здобувачі освіти підвищують здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, набувають професійних навичок приймати самостійно рішення в реальних виробничих умовах, формують лідерські якості та набувають навичок «soft skills».

Зважаючи на тенденції ринку праці (потреба фахівців, які володіють новітніми технологіями, готових до впровадження інноваційних форм навчання в умовах цифровізації освіти) та на регіональні особливості (розвиток волонтерської та менторської діяльності в освітній галузі в межах області, зокрема - на базі університету) акцент практики зроблено на підготовку здобувачів освіти до планування та організації освітнього процесу в позаурочний час та в позашкільні з метою популяризації математики та інформатики серед школярів.

Діяльність здобувачів освіти під час навчальної (педагогічної) практики передбачає ознайомлення з науково-технічним та дослідницько-експериментальним напрямками організації освітньої діяльності школярів у позаурочний та позашкільний час, що забезпечить створення умов

для творчого самовдосконалення та виявлення, розвитку і підтримки юних талантів та обдарувань.

Навчальна (педагогічна) практика – важлива складова освітньо-професійної програми підготовки здобувачів освіти за освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти “Середня освіта (математика, інформатика) (спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), спеціалізація 014.04 Середня освіта (математика)).

Згідно навчального плану, навчальна (педагогічна) практика організовується і проводиться на 3 курсі у 6 семестрі. Тривалість практики становить 4 тижні (6 кредитів ЄКТС).

2 Мета, завдання та зміст практики

Мета навчальної (педагогічної) практики - формування у здобувачів освіти навичок планування та організації освітнього процесу в позаурочний час та в позашкільлі з метою поглиблення знань школярів з математики та інформатики, ведення профорієнтаційної діяльності, готовності до відкритого спілкування і співпраці з дітьми, учнями, вихованцями, батьками, представниками дитячих і громадських організацій, місцевого самоврядування, що передбачає формування позитивного професійного досвіду.

Завданнями практики є формування у здобувачів освіти здатності:

- використовувати та вдосконалювати власну систему знань та вмінь з теорії та методики освітньої роботи на основі володіння професійними знаннями;

- планувати та організовувати освітній процес, обирати та застосовувати відповідне методичне і дидактичне забезпечення;

- застосувати сучасні методи, технології, прийоми, засоби виховання у виховній роботі, спираючись на знання з психолого-педагогічних дисциплін, конкретних методик;

- бути готовим до відкритого спілкування і співпраці з дітьми, батьками, представниками дитячих і громадських організацій, місцевого самоврядування;

- бути готовим до інноваційної діяльності, формування позитивного професійного досвіду, педагогічного пошуку.

Навчальна (педагогічна) практика передбачає комплексне формування загальних та фахових компетентностей майбутнього педагога крізь призму діяльності у позаурочний та позашкільний час, а саме передбачає набуття й вдосконалення вмінь, навичок, цінностей та готовності:

- використовувати та вдосконалювати власну систему знань та вмінь з теорії та методики освітньої роботи на основі володіння професійними знаннями;

- планувати та організовувати освітній процес, обирати та застосовувати відповідне методичне і дидактичне забезпечення;

- застосувати сучасні методи, технології, прийоми, засоби виховання у виховній роботі, спираючись на знання з психолого-педагогічних дисциплін, конкретних методик;

- до здійснення освітнього процесу в умовах інклюзії;

- до відкритого спілкування і співпраці з дітьми, учнями, вихованцями, батьками, представниками дитячих і громадських організацій, місцевого самоврядування;

- до інноваційної діяльності, формування позитивного професійного досвіду, до педагогічного пошуку.

Під час навчальної (педагогічної) практики відбувається:

1. Перевірка й поглиблення теоретичних знань. Зокрема, знань про психофізіологічні особливості дітей різного віку, основні напрямки, методи, форми, прийоми освітньої роботи, інноваційні технології навчання й виховання, особливості організації та здійснення освітнього процесу в закладі позашкільної освіти (специфіку освітніх програм, напрями діяльності педагогічного колективу, про функціональні обов'язки представників адміністрації і педагогічного колективу, традиції й інновації в організації роботи тощо);

2. Формування та подальший розвиток загальнопедагогічних умінь і навичок:

комунікативних (уміння налагоджувати контакт з окремою дитиною та з дитячою групою, вміння створювати позитивний мікроклімат у колективі, коригувати міжособистісні відносини, вміння спиратися й проектувати позитивне в розвитку дитини й колективу, вміння виявляти зацікавленість, повагу, вміння співпрацювати з колегами і співробітниками закладу, батьками, представниками громадськості, тощо);

організаторських (уміння планувати і організовувати діяльність групи, гуртка, ансамблю тощо; вміння організовувати і проводити виховну роботу, в тому числі різні форми виховної діяльності, доцільно використовувати методи, прийоми, стратегії виховання, створювати умови для розвитку кожної особистості та формування дитячого колективу, стимулювати розвиток самоврядування);

рефлексивно-аналітичних (здатність аналізувати й об'єктивно оцінювати власну діяльність, раціонально планувати та коригувати її, підвищувати рівень

самоорганізації, вдосконалювати вміння й навички ефективного керівництва власною діяльністю та діяльністю дитячого колективу).

3. **Формування ціннісних орієнтацій власної виховної діяльності**, що передбачає спрямованість інтересів і потреб особистості на соціально значущу ієрархію життєвих цінностей. У діяльності педагога одним із провідних засобів по формуванню іншої особистості є його власна. Саме тому проблема моральної свідомості та цінностей вихователя (морально-етичних норм) є дуже важливою.

Серед найважливіших ціннісних орієнтацій особистості концепція нової української визначає патріотизм, колективізм, гуманізм, творчість. Дотримання і демонстрація цих цінностей свідчить про соціальну зрілість самого педагога й формує орієнтири для його вихованців.

4. **Набуття й збагачення особистого педагогічного досвіду**, розвиток творчих здібностей як сукупності знань, умінь і навичок, набутих у процесі безпосередньої виховної діяльності. Цей процес передбачає перевірку практичною діяльністю своїх педагогічних здібностей і вмінь організовувати й здійснювати освітню роботу з окремою дитиною, дитячим колективом, готовність до пошуку нових креативних рішень і підходів та їх реалізації, що проявляються у здатності самостійно переносити раніше засвоєні спеціальні знання й навички у нову нестандартну ситуацію, знаходити правильні й оригінальні шляхи розв'язання педагогічних проблем в умовах дефіциту часу та інформації, альтернативні варіанти їх вирішення, комбінувати раніше відомі способи дій у нові при здійсненні освітнього процесу в закладі позашкільної освіти.

Протягом практики студенти проводять таку роботу:

- **навчальну**, яка полягає в ознайомленні з системою освітньої роботи в закладі позашкільної освіти загалом та з системою роботи керівника гуртка, секції (провідні завдання, напрямки, структура й особливості діяльності, ведення нормативної документації; вікові й особистісні потреби дітей різного віку та категорій тощо);

- **методичну**, яка передбачає оволодіння методикою проведення різних форм освітньої діяльності з вихованцями (тематичне й поточне планування; розробка плану-конспекту заняття, виховного заходу; форми й методи роботи з вихованцями, що сприяють творчій самореалізації, розвитку особистості, її підготовку до активної професійної та громадської діяльності тощо) та аналіз, вивчення й систематизацію власної діяльності та досвіду роботи педагогів закладу;

- **виховну**, яка передбачає вдосконалення вмінь організації виховання в умовах індивідуальної, групової, масової форм роботи (планування, розробка й

проведення різних видів виховних заходів, колективних творчих справ, свят тощо з окремими учнями і дитячим колективом) за для організації змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань та стану здоров'я вихованців.

Зміст навчальної (педагогічної) практики

- Інструктаж з охорони праці, техніки безпеки й пожежної безпеки за місцем проходження практики.
- Ознайомлення з режимом роботи бази практики, педагогічним колективом.
- Ознайомлення з особливостями навчальної роботи.
- Визначення видів педагогічної діяльності здобувача освіти на час проходження практики.
- Відвідування занять, спостереження.
- Робота над творчим завданням
- Ведення щоденника практики.
- Оформлення звітної документації.
- Захист практики.

Бази практики. Заклади загальної середньої освіти, Лабораторія інноваційного навчання, центри позашкільної освіти (відповідно до укладених угод); гуртки, секції, клуби на базі закладів загальної середньої освіти тощо.

3 Контроль та оцінювання

Звітна документація за завданнями навчальної (педагогічної) практики:

– *щоденник*, у якому відображено зміст і форми діяльності студента в період практики в в обраній секції/гуртку/студії тощо, аналіз відвіданих занять та виконання індивідуальних завдань;

– *звіт* про проходження практики;

– *творча робота* (методична розробка події в закріпленій секції/гуртку/студії, її самоаналіз, фото-, відеозвіт за видами діяльності; розробка дидактичних матеріалів та виготовлення наочності).

Творче завдання

1. Ознайомитись з ідеями проведення освітніх заходів, які щорічно проводяться в рамках ініціативи Meet and Code в Україні <https://meet-and-code.org/ua/uk/explore>

2. Розробити власну подію (тренінг, вебінар, курс, серію вебінарів чи тренінгів і т.п.) в контексті науково-технічного або дослідницько-експериментального напрямку та підготувати відповідні матеріали:

- опис події (мінікурс, тренінг, майстер-клас, хакатон) на обрану тему з розробленими матеріалами;
- розробити банер;
- матеріали для проведення події

3. Провести подію.

4. Зібрати відгуки учасників.
5. Підготувати допис на сторінку/сайт закладу/кафедри про проведену подію.
6. Підготувати звіт

Форми і методи контролю: настановча конференція; самоконтроль студента-практиканта; оцінювання завдань практики; дистанційні та очні консультації; консультації методиста з адміністрацією закладу; підсумкова конференція (захист практики).

Система оцінювання

№п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів
1	Щоденник	10
2	Звіт	20
3	Творча робота	30
4	Захист практики	40
	Загальна сума балів	100

Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
70 - 79	C	
60 - 69	D	задовільно
50 - 59	E	
25 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 24	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основні показники діяльності студентів, що враховуються при оцінці результатів практики:

- повнота та якість виконання індивідуального плану практики;

- ставлення до професійної діяльності;
- повнота та правильність оформлення звітної документації;
- характеристика та оцінка діяльності керівниками практики, призначеними університетом та фахівцями бази практики;
- сукупність нових знань, умінь та навичок, отриманих студентом у результаті практики та відображених у звітній документації;
- своєчасність подання звітної документації.

Загальні критерії оцінювання

Шкала ECTS	Критерій
А	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; завдання практики виконані у повному обсязі; звіт свідчить про здатність самостійно аналізувати, обробляти та подавати інформацію, формулювати висновки; звіт містить результати дослідницького і/або творчого характеру; на захисті практики продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної та дослідницької діяльності
В	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; завдання практики виконані у повному обсязі, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру; звіт свідчить про здатність самостійно аналізувати, обробляти та подавати інформацію, формулювати висновки; звіт містить результати творчого характеру; на захисті практики продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної та дослідницької діяльності, допустимі незначні недоліки при аргументації висновків.
С	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; завдання практики виконані у повному обсязі, але мають місце окремі зауваження щодо оформлення звітної документації (напр, допущені граматичні та стилістичні помилки, неточності у розрахунках тощо); звіт свідчить про здатність самостійно аналізувати, обробляти та подавати інформацію, формулювати висновки; у звіті присутні елементи результатів творчого характеру; на захисті практики неповною мірою продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної та дослідницької

	діяльності (аргументація висновків неточна або неповна, допущені помилки у використанні термінології тощо).
D	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; звітні документи оформлені з численними помилками або не в повному обсязі; звіт свідчить про здатність самостійно подавати інформацію, допущені помилки при аналізі та обробці результатів, висновки сформульовано нечітко; у звіті відсутні результати дослідницького та творчого характеру; на захисті практики неповною мірою продемонстровано здатність впевнено та аргументовано презентувати результати власної професійної діяльності (аргументація висновків неточна, недотримання професійної термінології, тощо).
E	Звітні документи про проходження практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін; у звітній документації допущені суттєві помилки при вирішенні завдань практики, висновки неаргументовані; на захисті практики задовільно продемонстровано здатність презентувати результати власної діяльності (аргументація висновків неповна, недотримання професійної термінології, тощо).
FX	Звітні документи подано на перевірку з порушенням термінів; оформлення звіту не відповідає вимогам; зміст звіту не розкрито.
F	Відсутні звітні документи

Критерії оцінювання творчої роботи

№	Вміння, навички та компетентності	Зміст діяльності
1	Вміння підібрати формат для проведення заходу відповідно до поставленої мети	Вибір формату та тривалості власної заходу
2	Вміння системно організувати керування учасниками події	Надання матеріалів для учасників, збирання фідбеку
3	Розуміння проектного підходу до поставленого завдання	Розробка матеріалів від ідеї до реалізації
4	Вміння використовувати мультимедійні технології для вироблення власного стилю	Розробка банера та всіх матеріалів

5	Розуміння особливостей подачі інформації для різної цільової аудиторії та різними каналами зв'язку	Рекламу події підготувати для сайту кафедри, тг-каналу, та фб-сторінки
6	Здатність досягати поставлених завдань в умовах невизначеності	Передбачити різні можливості залучення учасників до події
7	Здатність критично аналізувати інформацію	Оригінальність ідеї
8	Здатність до здійснення командної роботи	Пошук партнерів для проведення події, організацій, які підтримають подію і т.п.
9	Здатність донесення інформації до різної цільової аудиторії	Підготовка матеріалів для проведення події, для її реклами та для звіту за подію
10	Здатність до презентування та критичного аналізу власних результатів	Проведення аналізу своєї події - позитивні та негативні сторони, слабкі місця та можливі перспективи

Політика курсу

Дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://bit.ly/3T5hDyy>) та Положення про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://bit.ly/3ZZie7l>).

Організація комунікації здійснюється у віртуальному класі Google Classroom в домені pnu.edu.ua. В класі постійно доступні усі необхідні для навчання матеріали. Доступ до класу слухачі курсу отримують на першому занятті.

4 Інформаційні ресурси

1. Наказ МОН №93 від 08.04.93 Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>)
2. Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/08/Polozhennia-pro-prakt_yku.pdf)

3. Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://bit.ly/3refxAi>
4. Дорожня карта стратегічного розвитку позашкільної освіти України на 2019-2023 рр.// Стратегія розвитку позашкільної освіти / за ред. проф. О. В. Биковської. К. : ІВЦ АЛКОН, 2018. С.76-84
5. Суцценко Т. І. Основи позашкільної педагогіки : Посібник для класних керівників, педагогів позашкільних закладів / Т. І. Суцценко. – Мінськ : Бел. навука, 2000. 221 с.
6. Тихенко Л. В. Роль позашкільних навчальних закладів у організації вільного часу дітей і учнівської молоді / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки : реалії та перспективи. – Випуск 24 : збірник наукових праць / за наук. ред. О. В. Биковської. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. С. 166-170.
7. Яременко, Л. Реалізація функцій організації дозвілля і формування творчих здібностей особистості в позашкільній освіті [Текст] / Л. Яременко // Рідна школа. 2015. № 5/6. С. 62– 66.
8. Навчальні програми з позашкільної освіти. Науково-технічний напрям. <https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/navchalni-programi/naukovo-tehnicniy-napryam/>